

PŘÍLOHA K TISKOVÉ ZPRÁVĚ Z 20. 5. 2025

Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách 2024 (ESPAD): Souhrn výsledků v České republice

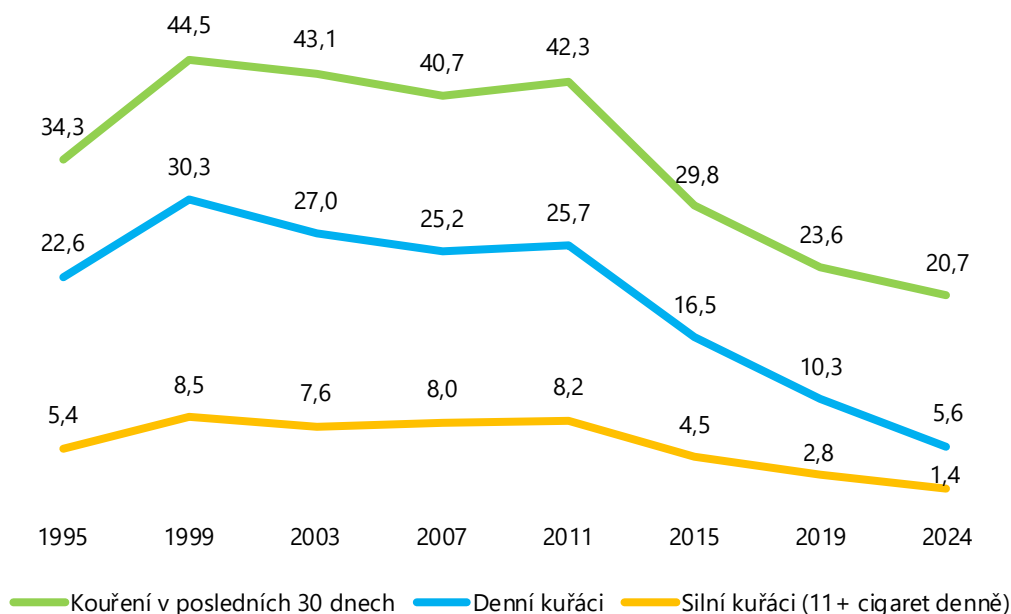
Informace o studii

- Cílovou skupinou studie ESPAD jsou 16letí studenti, tedy žáci 9. tříd základních škol a studenti 1. ročníků středních škol všech typů, včetně odpovídajících ročníků víceletých gymnázií
- České části Evropské školní studie o alkoholu a jiných drogách 2024 (ESPAD) se zúčastnilo celkem 6 845 studentů. Vstupní kritérium pro zařazení do studie, tj. rok narození 2008, splnilo 2 977 dospívajících.
  - Celkem se zapojilo 346 tříd na 151 oslovených školách ve všech krajích ČR.
- Sběr dat probíhal prostřednictvím online dotazníku v červnu 2024.
- Studie pokrývala následující témata:
  - Kouření tabáku/cigaret
  - Užívání alternativních tabákových a/nebo nikotinových výrobků
  - Pití alkoholu a konzumaci nealkoholického piva
  - Konzumaci energetických nápojů
  - Užívání a zneužívání psychoaktivních léků
  - Zkušenosti s nelegálními drogami
  - Užívání dalších látek se závislostním potenciálem (užívání kratomu a HHC)
  - Hraní digitálních her (gaming) a trávení času na sociálních sítích
  - Hraní hazardních her (gambling)
  - Subjektivní vnímání dostupnosti a rizik spojených s užíváním návykových látek
  - Životní styl mládeže
  - Duševní zdraví.

Kouření cigaret

- Zkušenost s kouřením cigaret alespoň jednou v životě má celkem 34,8 % šestnáctiletých (32,8 % chlapců a 36,3 % dívek). Kouření v posledních 30 dnech uvádí 20,7 % studentů (17,6 % chlapců a 23,3 % dívek).
- Denní kouření uvádí celkem 5,6 % studentů, celkem 1,4 % dotázaných patřilo mezi silné kuřáky (tj. kouřilo 11 a více cigaret denně), přičemž zkušenosti s kouřením cigaret i denním kouřením, uvádí chlapci a dívky prakticky stejně často.
  - Nejvyšší zastoupení denních i silných kuřáků (více než dvojnásobné) je mezi studenty odborných učilišť (15,1 % resp. 3,2 %).
  - Ve srovnání s r. 2019 došlo k poklesu zkušeností s kouřením cigaret u 16letých, podíl denních a silných kuřáků se snížil zhruba na polovinu.
- Časnou zkušenost s první cigaretou (tj. do 13 let věku včetně, tedy před 14. narozeninami) uvedlo celkem 18,1 % studentů (17,4 % chlapců a 18,4 % dívek), 4,3 % dospívajících mělo časnou zkušenost s denním kouřením.
  - V posledním sledovaném období se výrazně snížil podíl dospívajících, kteří měli časnou zkušenost s kouřením cigaret, časné denní kouření uváděli dospívající zhruba stejně často (28,7 % resp. 3,3 % v r. 2019).

Trendy v kouření klasických cigaret mezi dospívajícími v letech 1995–2024, v %

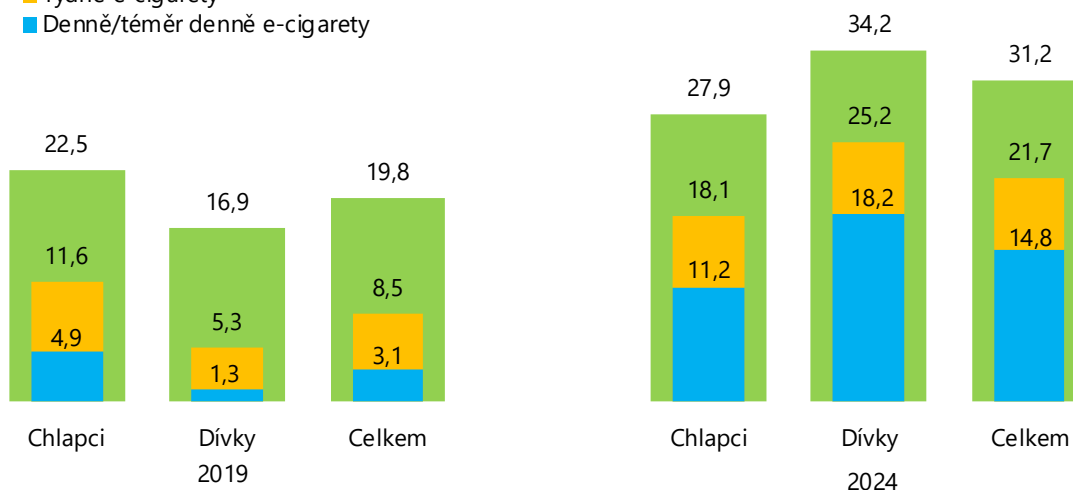

Užívání alternativních tabákových a/nebo nikotinových výrobků

- Více než polovina šestnáctiletých (55,3 %) má alespoň jednu zkušenost s užitím e-cigaret (52,1 % chlapců a 58,6 % dívek). Současné užívání (v posledních 30 dnech) e-cigaret uvádí 31,2 % studentů, pravidelně (týdně nebo častěji) je užívá více než pětina dospívajících a denně/téměř denně 14,8 %.
  - Ve srovnání s předchozí vlnou studie je patrný výrazný nárůst prevalence užívání e-cigaret u dospívajících. Několínásobně se zvýšil především podíl pravidelných, ale i denních/téměř denních uživatelů, a to zejména u dívek.
- Časnou zkušenost s první e-cigaretou uvedlo celkem 21,0 % studentů (19,3 % chlapců a 22,6 % dívek), 4,7 % dospívajících mělo časnou zkušenost s denním/téměř denním užíváním.
  - Oproti r. 2019 uvedlo časnou zkušenost s e-cigaretami mnohem více uživatelů, nárůst je však patrný i v případě denního/téměř denního užívání (13,7 % resp. 1,2 % v r. 2019).

Změny v užívání e-cigaret mezi dospívajícími mezi r. 2019 a 2024, v %

- E-cigarety v posledních 30 dnech
- Týdně e-cigarety
- Denně/téměř denně e-cigarety

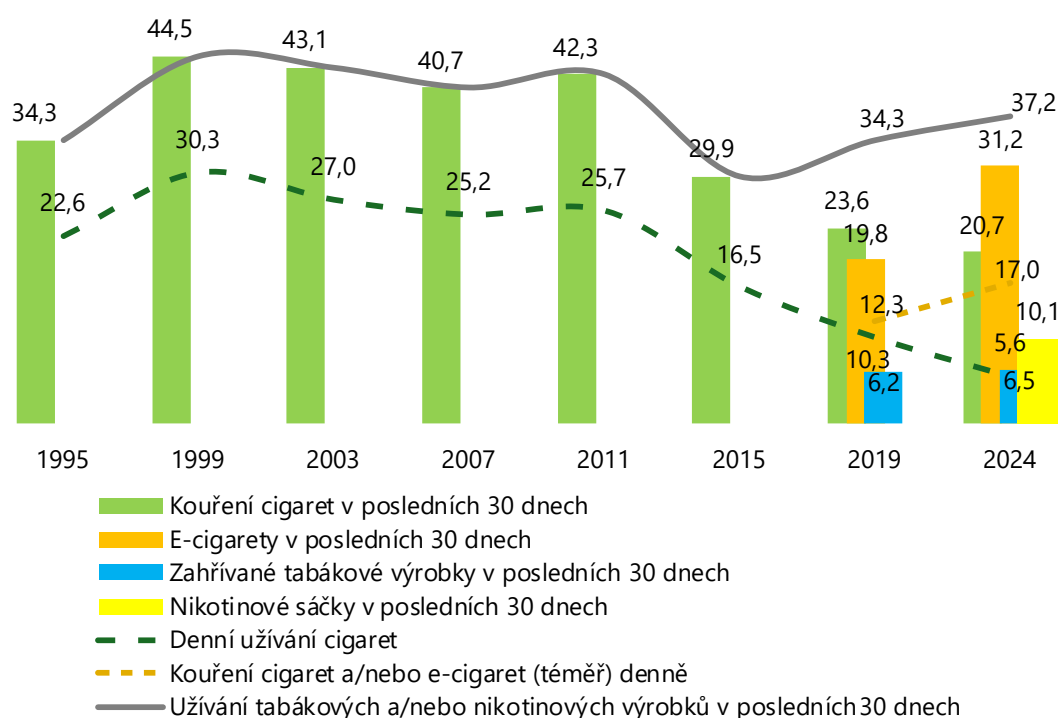
- Celkem 22,4 % studentů alespoň jednou v životě zkusilo zahříváné tabákové výrobky (21,7 % chlapců a 23,0 % dívek), z toho 6,5 % je užilo v posledních 30 dnech (5,7 % chlapců a 7,2 % dívek).

- Zkušenost s užíváním nikotinových sáčků alespoň jednou v životě má 26,5 % 16letých (31,3 % chlapců a 21,7 % dívek), prevalence současného užívání sáčků dosahuje 10,1 %.
- Mezi současnými uživateli nikotinových sáčků je téměř dvakrát více chlapců než dívek (13,2 % chlapců a 7,3 % dívek užilo nikotinové sáčky v posledních 30 dnech).

Jakýkoliv tabákový a/nebo nikotinový výrobek

- Od r. 2011 dochází k poklesu prevalence kouření cigaret u dospívajících, a to včetně prevalence denního i silného kouření. Zároveň roste v posledních letech počet dospívajících, kteří mají zkušenost s alternativními tabákovými a nikotinovými výrobky.
- Celkem 59,3 % studentů (56,7 % chlapců a 62,0 % dívek) užilo alespoň jednou v životě nějaký tabákový a/nebo nikotinový výrobek (tj. cigarety, e-cigarety, zahřívané tabákové výrobky nebo nikotinové sáčky). Prevalence užívání jakéhokoli tabákového/nikotinového výrobku v posledních 30 dnech dosáhla celkem 37,2 % (34,8 % mezi chlapci a 39,3 % u dívek).
- Zkušenosti s užíváním jakéhokoli tabákového a/nebo nikotinového výrobku v posledních 30 dnech dlouhodobě uvádí 30–45 % 16letých, přičemž od r. 2019 je patrný opětovný nárůst míry tohoto užívání.

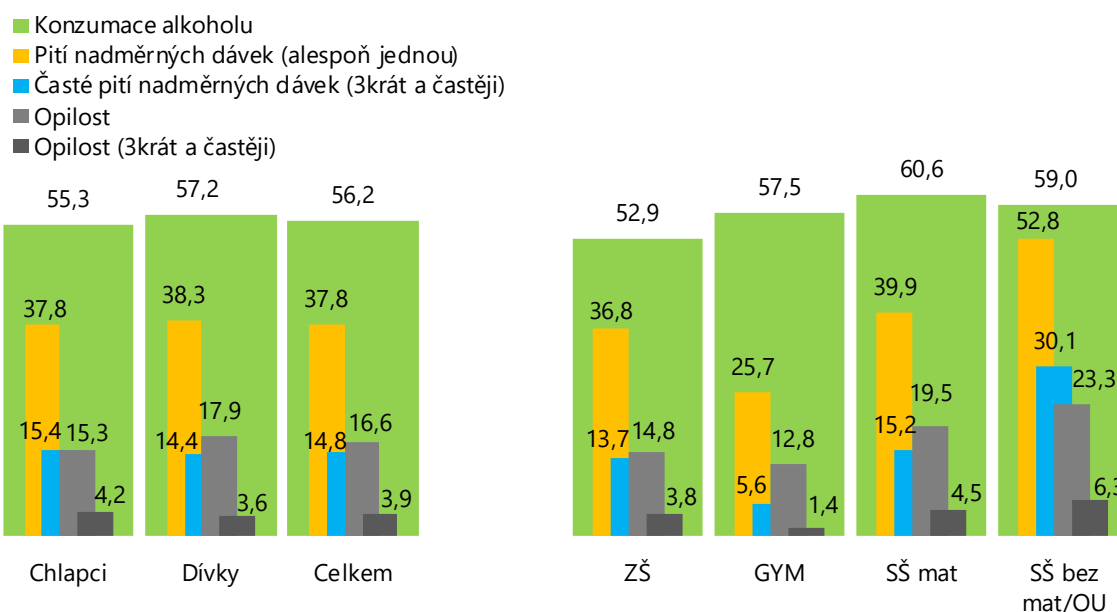
Trendy v užívání tabákových a nikotinových výrobků mezi dospívajícími v letech 1995–2024, v %

Konzumace alkoholu

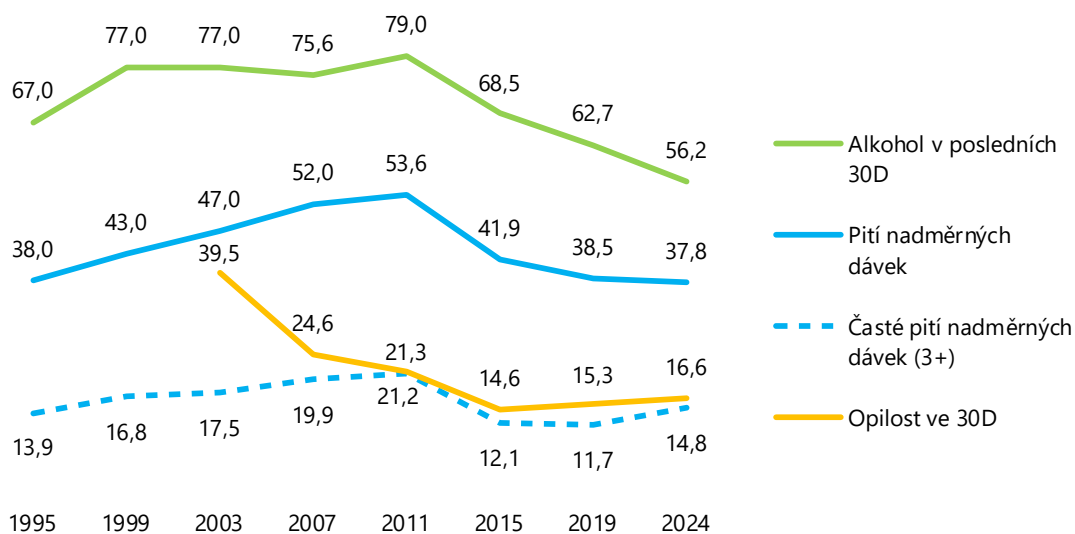
- Alkohol alespoň jednou v životě pilo 88,3 % 16letých (87,3 % chlapců a 89,5 % dívek), přičemž 34,8 % studentů (36,9 % chlapců a 33,0 % dívek) lze považovat za pravidelné konzumenty (pili alkohol 20krát nebo častěji v životě). Pití alkoholu v současnosti (v posledních 30 dnech) uvedlo celkem 56,2 % dospívajících (55,3 % chlapců a 57,2 % dívek).
- Celkem 37,8 % studentů pilo nadměrné dávky alkoholu při jedné příležitosti (tj. 5 a více sklenic) v posledních 30 dnech, časté pití (3krát a častěji) nadměrných dávek uvedlo 14,8 % (15,4 % chlapců a 14,4 % dívek). Zkušenost s opilostí v posledních 30 dnech mělo 16,6 % dospívajících.
  - Pití nadměrných dávek alkoholu i jejich pravidelnou konzumaci, stejně jako opilost a opakovanou opilost uváděli nejčastěji studenti odborných učilišť.

Současné pití alkoholu mezi dospívajícími podle pohlaví a typu studované školy, v %

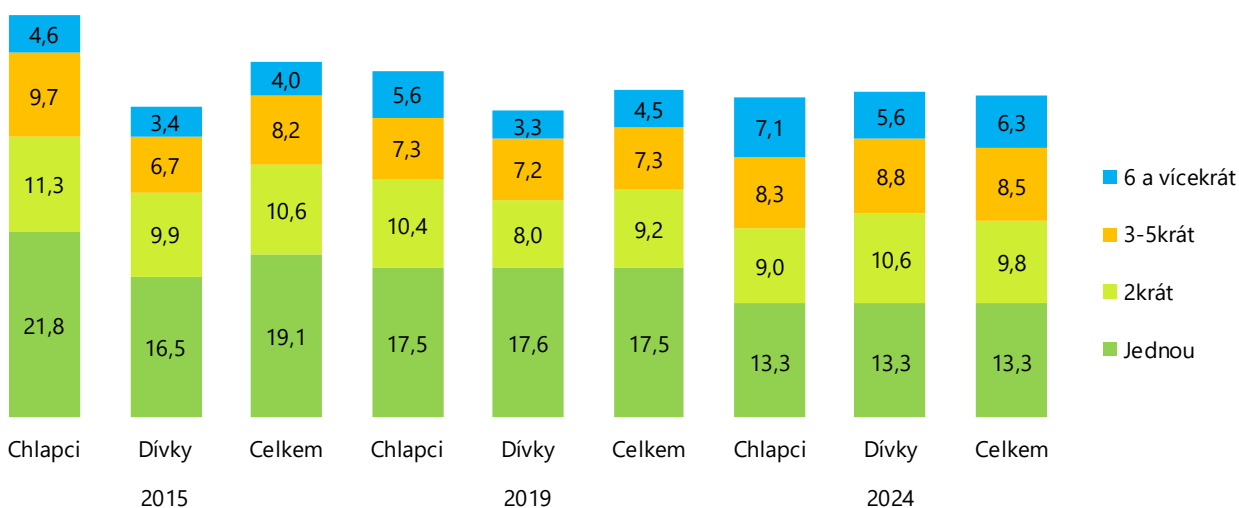

- V posledním sledovaném období došlo u dospívajících k dalšímu poklesu zkušeností s pitím alkoholu.
- Současně je však možné pozorovat mírný nárůst ve výskytu rizikových forem konzumace alkoholu, především v případě častého pití nadměrných dávek a zkušeností s opilostí.
- Zkušenost s první sklenicí alkoholu do 13 let věku mělo 44,1 % dospívajících (43,0 % chlapců a 45,1 % dívek), časnou zkušenost s opilostí 10,5 % dospívajících (7,6 % chlapců a 13,7 % dívek).
  - Oproti předchozí vlně studie se mírně zvýšil podíl studentů, kteří uváděli zkušenost s vypitím sklenice alkoholu a opilostí před 14. narozeninami (42,2 % resp. 7,3 % v r. 2019).

Trendy v konzumaci alkoholu mezi dospívajícími v letech 1995–2024, v %

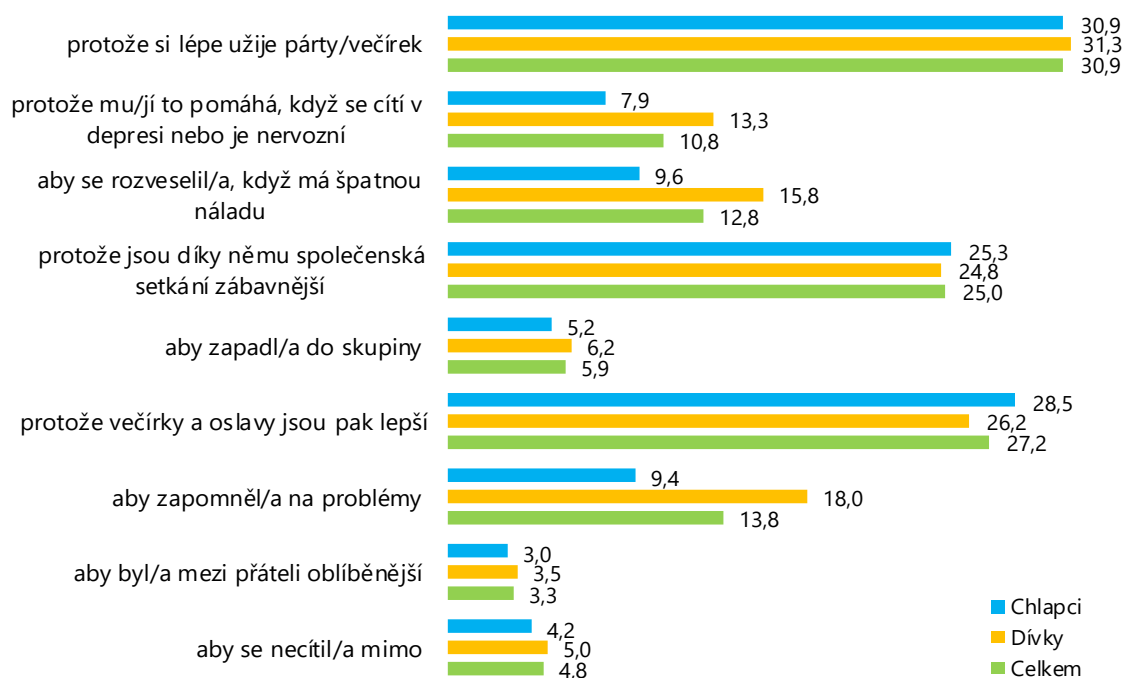
Frekvence pití nadměrných dávek alkoholu mezi dospívajícími v letech 2015–2024, v %

Důvody k pití alkoholu

- Nejčastější motivací dospívajících k pití alkoholu v posledních 12 měsících bylo očekávání, že si lépe užijí večerek (30,9 %), a naopak nejméně dospívajících pilo alkohol proto, aby byli oblíbenější mezi přáteli (3,3 %).
  - Dívky podstatně častěji než chlapci pravidelně pily alkohol, když se cítily v depresi, měly špatnou náladu nebo aby zapomněly na problémy.

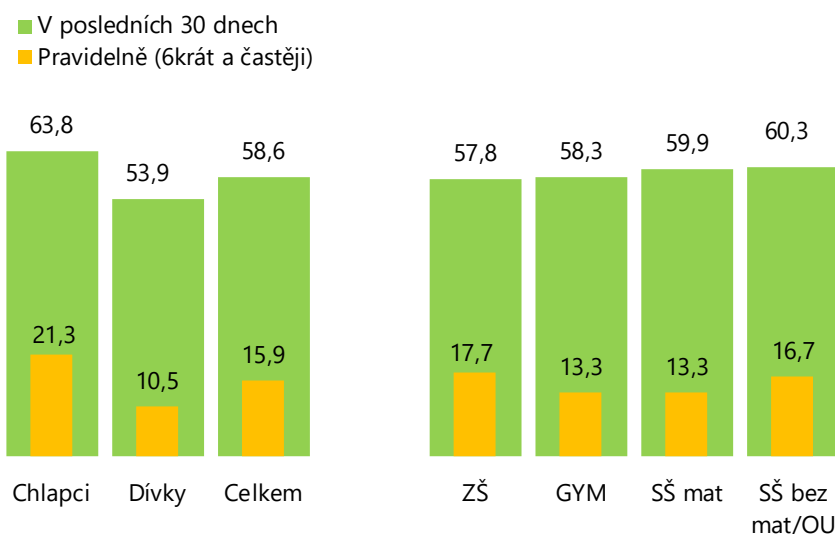
Motivace k pití alkoholu mezi dospívajícími, v %

Konzumace nealkoholického piva

- V posledních 12 měsících konzumovaly nealkoholické pivo více než tři čtvrtiny dospívajících (79,7 %) a v posledních 30 dnech více než polovina 16letých (58,6 %).
  - Podíl studentů se zkušenostmi s pitím nealkoholického piva byl napříč jednotlivými typy škol poměrně vyrovnaný.
  - Pravidelné pití (tj. 6krát a častěji) uvedlo 15,9 %, přibližně 2krát více chlapců než dívek.

Pití nealkoholického piva mezi dospívajícími podle pohlaví a typu studované školy, v %

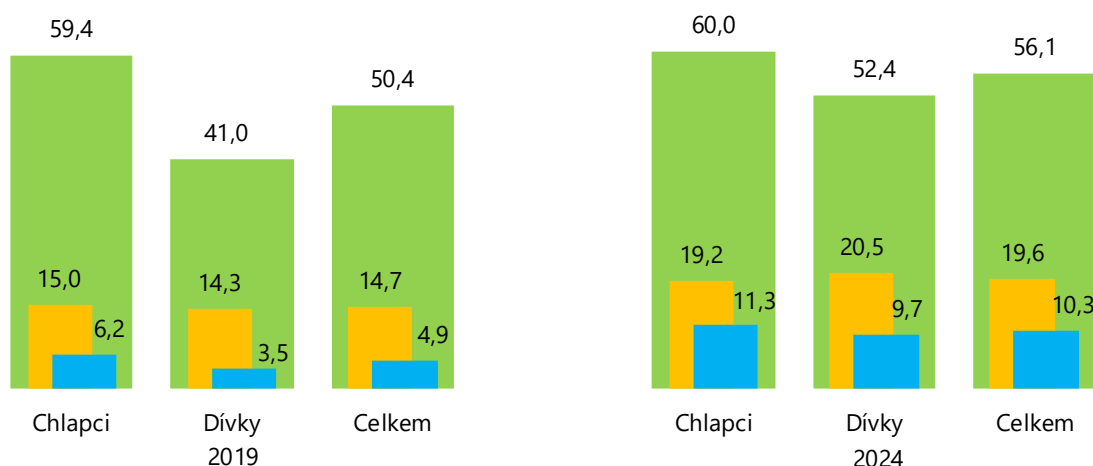

Konzumace energetických nápojů

- Celkem 72,6 % studentů pilo v posledních 12 měsících energetické nápoje a 50,4 % je pije v současnosti.
  - Konzumaci energetických nápojů v kombinaci s alkoholem v posledních 30 dnech uvádí 19,6 % dospívajících, opakovaně (tj. 3krát a častěji) 10,3 % 16letých.
  - Oproti předchozí vlně studie se mezi dospívajícími zvýšila nejen míra pití energetických nápojů, ale především jejich opakovaná konzumace v kombinaci s alkoholem, přičemž dívky v r. 2024 uváděly zkušenosti téměř 3krát častěji.

Změny v míře konzumace energetických nápojů mezi dospívajícími mezi r. 2019 a 2024, v %

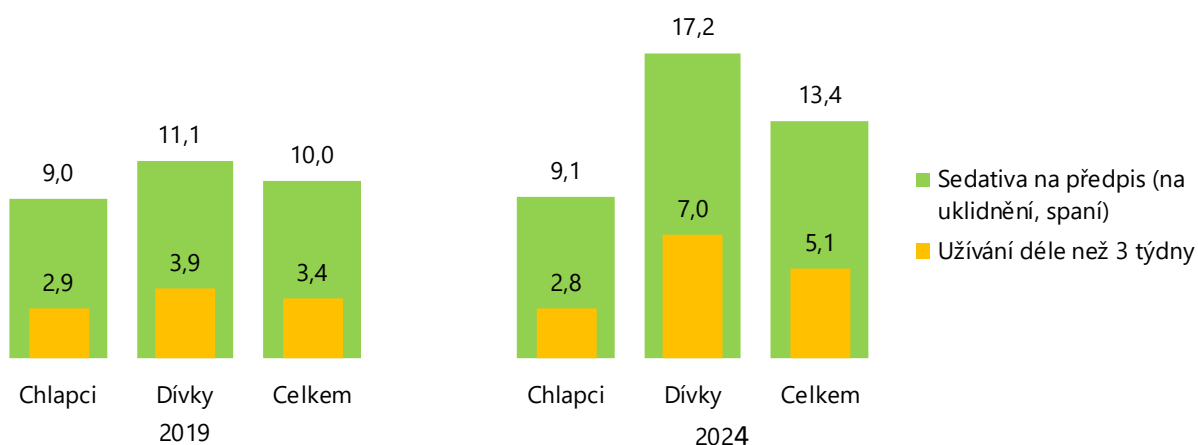
- Energetické nápoje v posledních 30 dnech
- Energetické nápoje v kombinaci s alkoholem
- Opakovaně v kombinaci s alkoholem (3krát a častěji)

Užívání psychoaktivních léků na lékařský předpis

- Užívání léků na uklidnění nebo na spaní na doporučení lékaře alespoň jednou v životě uvedlo celkem 13,4 % 16letých, v tom 5,1 % užívalo léky déle než 3 týdny.
- Celkem 7,1 % studentům lékař někdy v životě předepsal antidepresiva (4,6 % chlapců a 9,3 % dívek), z toho 4,7 % je užívalo déle než 3 týdny (2,9 % chlapců a 6,4 % dívek).
  - Dlouhodobé užívání sedativ a antidepresiv na základě doporučení lékaře uvádí přibližně 2krát častěji dívky.
  - Ve srovnání s r. 2019 došlo k výraznému nárůstu prevalence užívání léků na uklidnění a spaní u dívek, a to včetně užívání po dobu delší než 3 týdny. Mezi chlapci byla míra užívání sedativ prakticky beze změny.

Změny v míře užívání sedativ a hypnotik na lékařský předpis mezi r. 2019 a 2024, v %

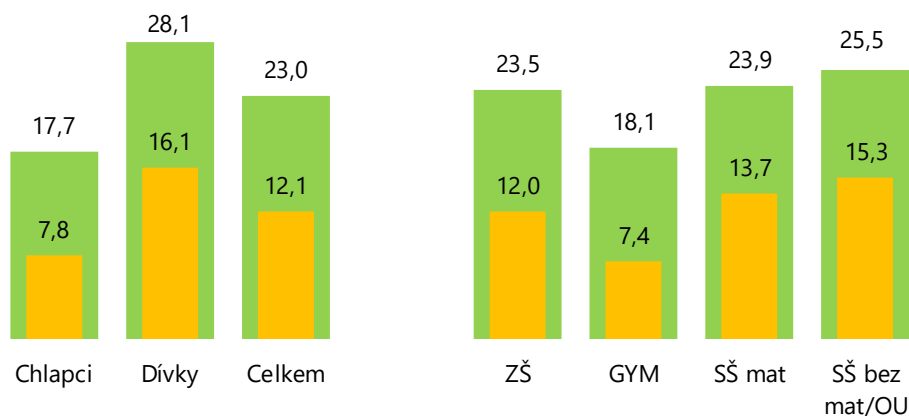

Zneužívání psychoaktivních léků

- Léky se sedativním účinkem bez doporučení lékaře užilo někdy v životě 14,1 % studentů (10,5 % chlapců a 17,4 % dívek), 6,5 % je užila opakovaně, tj. 3krát nebo častěji v životě (4,0 % chlapců a 8,5 % dívek).
- Celkem 16,2 % dospívajících užilo někdy v životě léky proti bolesti za účelem dostat se tzv. do nálady (12,9 % chlapců a 19,4 % dívek), v tom 8,1 % je takto užila opakovaně (5,2 % chlapců a 11,1 % dívek).
- Psychoaktivní léky v kombinaci s alkoholem (za účelem dostat se tzv. do nálady) někdy v životě užilo celkem 6,1 % (5,0 % chlapců a 7,3 % dívek), v tom 1,3 % užilo léky v kombinaci s alkoholem opakovaně (0,7 % chlapců a 2,5 % dívek).
  - Po sloučení psychoaktivních léků do jedné kategorie spadalo do kategorie zneužití léků celkem 23,0 % 16letých, z toho 12,1 % uvedlo zneužívání léků opakovaně.
  - Zneužívání psychoaktivních léků uvádí častěji dívky. Podíl dívek, které zneužívaly léky opakovaně, byl oproti r. 2019 téměř trojnásobný.

Míra zneužívání psychoaktivních léků mezi dospívajícími podle pohlaví a typu studované školy, v %

- Zneužívání léků celkem
- Opakovaně (3 a vícekrát)

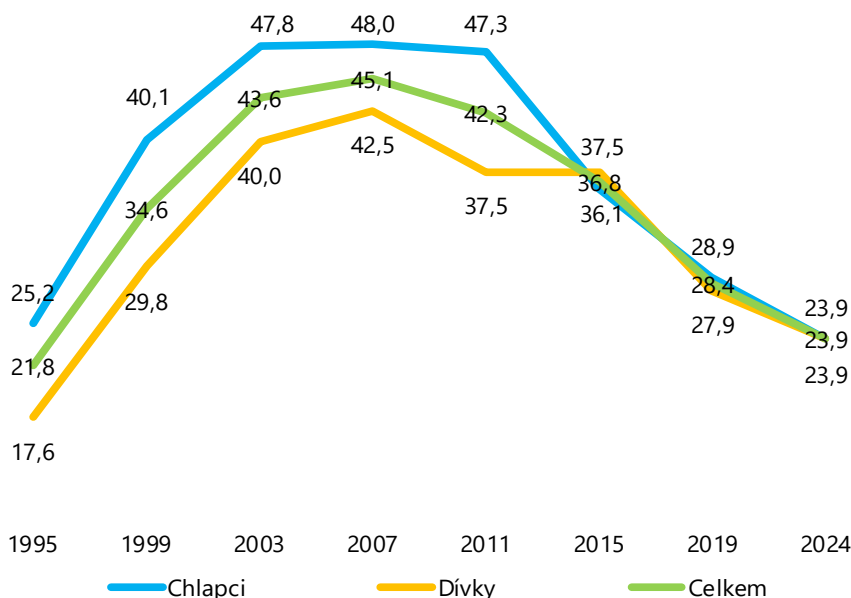

Užívání nelegálních drog

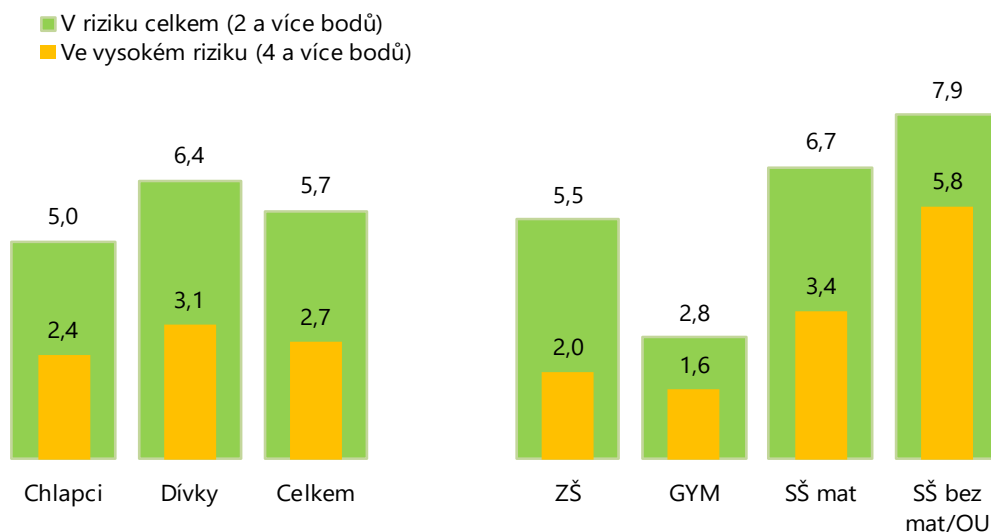
- Alespoň jednu zkušenost s užitím nelegálních drog v životě uvedlo celkem 25,1 % 16letých (shodně chlapci i dívky), nejčastěji šlo o konopné látky (tj. marihuanu nebo hašiš).
- Konopí někdy v životě je zkusilo celkem 23,9 % studentů (shodně chlapců a dívek), v posledních 12 měsících je užilo 19,0 % (18,7 % chlapců a 19,3 % dívek) a v posledních 30 dnech celkem 8,3 % (7,9 % chlapců a 8,5 % dívek).
  - Pokračuje klesající trend míry užívání konopí u 16letých, a to ve všech sledovaných časových horizontech.
- Časnou zkušenost s užitím konopných látek mělo celkem 4,1 % studentů (3,5 % chlapců a 4,7 % dívek).
  - Ve srovnání s r. 2019 se mírně zvýšil podíl dospívajících, kteří užili konopné látky před 14. narozeninami (3,2 % v r. 2019).

Trendy v celoživotní prevalenci užití konopných látek mezi dospívajícími v letech 1995–2024, v %

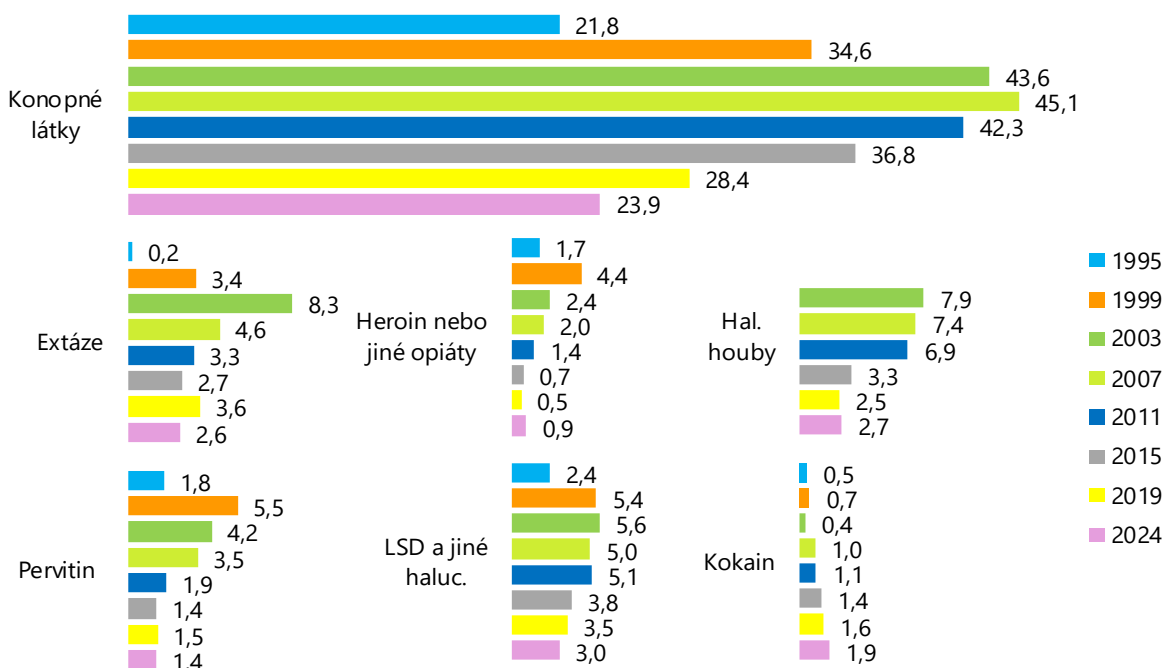
- V kategorii rizika v souvislosti s užíváním konopných látek, tj. v kategorii intenzivního užívání konopných látek, se podle screeningové škály CAST nachází celkem 5,7 % 16letých, v tom 3,0 % spadají do kategorie nízkého rizika a 2,7 % do kategorie vysokého rizika.
  - Podíl osob v riziku v souvislosti s užíváním konopí je nejnižší mezi studenty gymnázií, a naopak nejvyšší mezi studenty odborných učilišť.
  - Podíl dospívajících v riziku v souvislosti s užíváním konopí se dlouhodobě pohybuje mezi 5–7 %.

Podíl dospívajících v kategorii rizika v souvislosti s užíváním konopných látek podle pohlaví a typu studované školy, v %

- Užití jiné nelegální drogy mimo konopí uvádí celkem 5,5 % studentů (5,7 % chlapců a 5,2 % dívek). Z nekonopných drog dospívající nejčastěji uvádí zkušenost s užitím LSD nebo jiných halucinogenů (3,0 %), užití halucinogenních hub a zkušenost s extází (2,7 % resp. 2,6 %).
- Mezi 16letými je patrná relativně stabilní míra užívání u většiny nelegálních drog. Dlouhodobě mírně rostou uváděné zkušenosti studentů s kokainem (z 0,5 % v r. 1995 na 1,9 % v r. 2024)

Trendy v celoživotní prevalenci užití nelegálních drog mezi dospívajícími v letech 1995–2024, v %

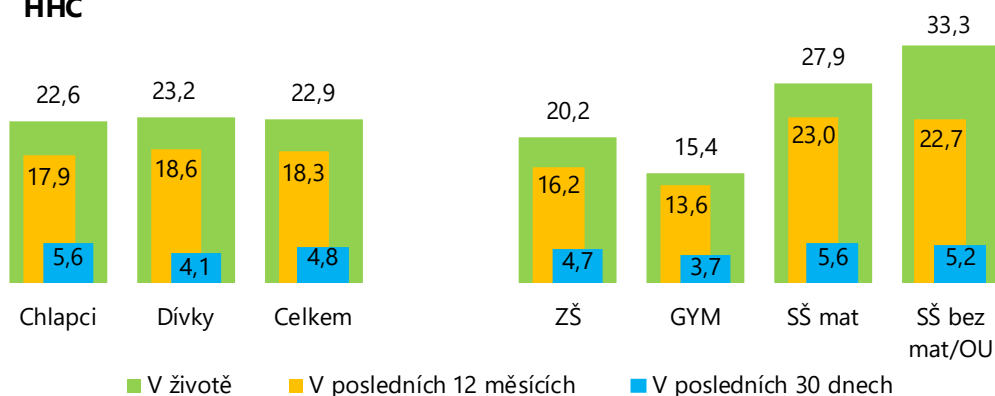
- Zkušenost s těkavými látkami má 3,7 % studentů, 1,6 % uvádí zkušenost s anabolickými steroidy.
- V posledním sledovaném období došlo mezi chlapci k výraznému poklesu celoživotní prevalence užívání těkavých látek (z 5,1 % v r. 2019 na 2,7 % v r. 2024) a naopak nárůstu zkušeností s anabolickými steroidy (z 0,9 % v r. 2019 na 2,6 % v r. 2024).

Užívání dalších látek se závislostním potenciálem (užívání HHC a kratomu)

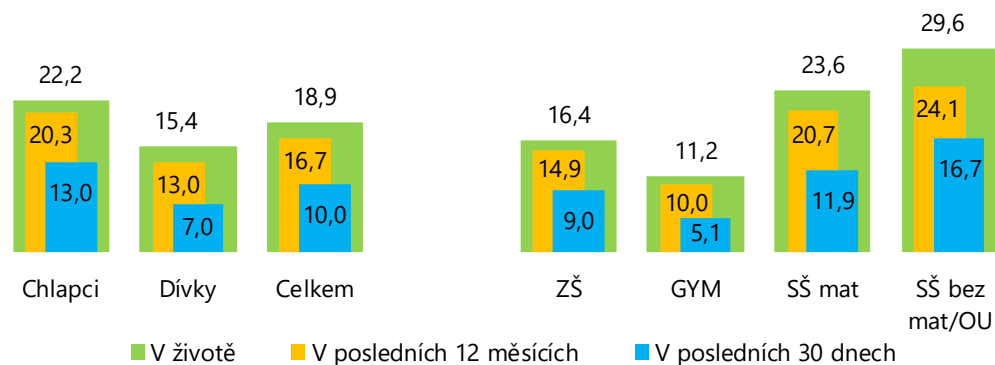
- HHC alespoň jednou v životě zkusilo celkem 22,9 % 16letých (22,6 % chlapců a 23,2 % dívek), v posledních 12 měsících ho užilo 18,3 % a současné užívání (v posledních 30 dnech) uvádí 4,8 %.
- Alespoň jednu zkušenost s užitím kratomu v životě má celkem 18,9 % dospívajících (22,2 % chlapců a 15,4 % dívek), užívání v posledních 12 měsících uvedlo 16,7 % a v současnosti kratom užívá 10,0 % dospívajících.
  - Výsledky studie ukazují významné rozdíly v míře užívání kratomu mezi chlapci a dívkami a rovněž mezi studenty jednotlivých typů škol – podíl uživatelů byl nejnižší mezi studenty gymnázií, a naopak nejvyšší mezi studenty odborných učilišť.

Užívání HHC a kratomu mezi dospívajícími podle pohlaví a typu studované školy, v %

HHC

Kratom

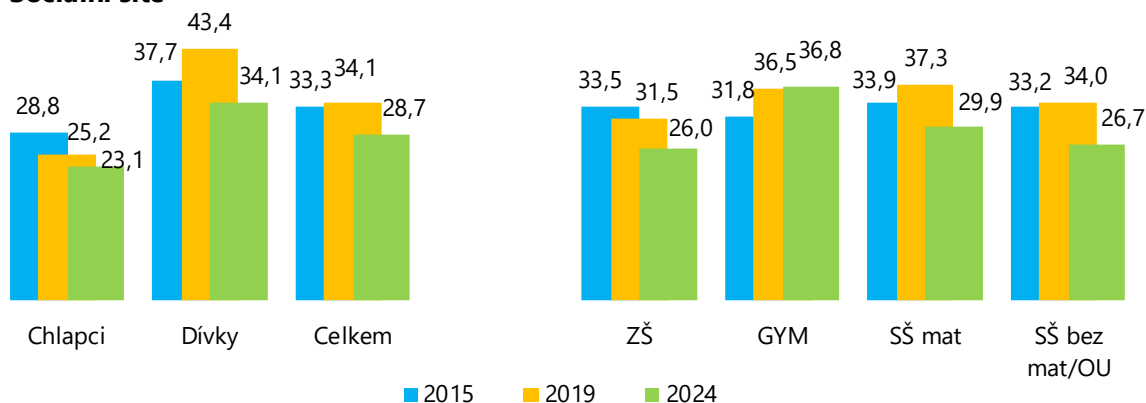
Hraní digitálních her (gaming) a trávení času na sociálních sítích

- Celkem 17,6 % 16letých tráví ve všední den nadměrně/rizikově čas (4 a více hodin) hraním digitálních her (28,3 % chlapců a 7,1 % dívek).
- Čtyři a více hodin denně tráví čas na sociálních sítích celkem 33,0 % (28,6 % chlapců a 37,1 % dívek). Celkem 43,6 % dospívajících tráví nadměrně čas sledováním videí (40,4 % chlapců a 46,6 % dívek).
  - V posledním sledovaném období se podstatně zvýšil podíl studentů, kteří trávili nadměrně čas s digitálními technologiemi, přičemž nejvyšší nárůst uváděly dívky v případě hraní digitálních her.
- Do kategorie rizika v souvislosti s hraním her spadá celkem 12,2 % 16letých. V kategorii rizika v souvislosti s trávením času na sociálních sítích se nachází více než čtvrtina dospívajících (28,7 %).

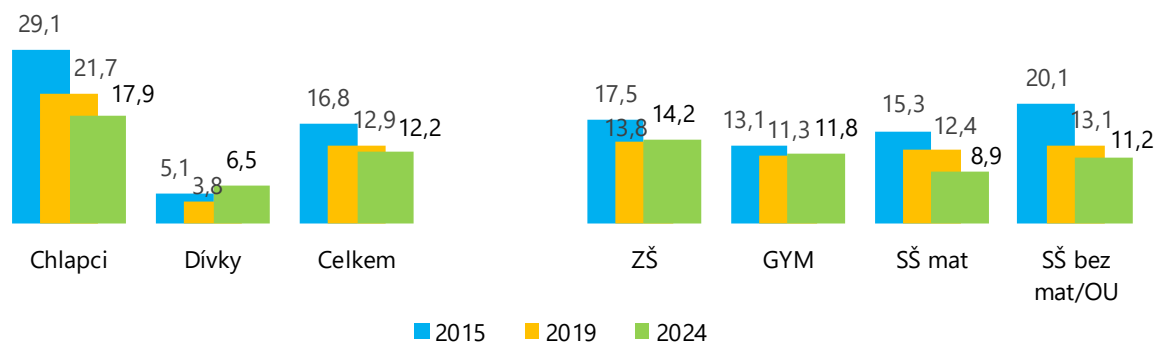
- Ve srovnání s r. 2019 klesl podíl studentů spadajících do rizika v souvislosti s trávením času na sociálních sítích, zatímco podíl dospívajících spadajících do rizika v souvislosti s hraním her se prakticky nezměnil.

Podíl dospívajících v kategorii rizika v souvislosti s trávením času na sociálních sítích a v souvislosti s hraním digitálních her v letech 2015–2024, v %

Sociální síť

Hraní her

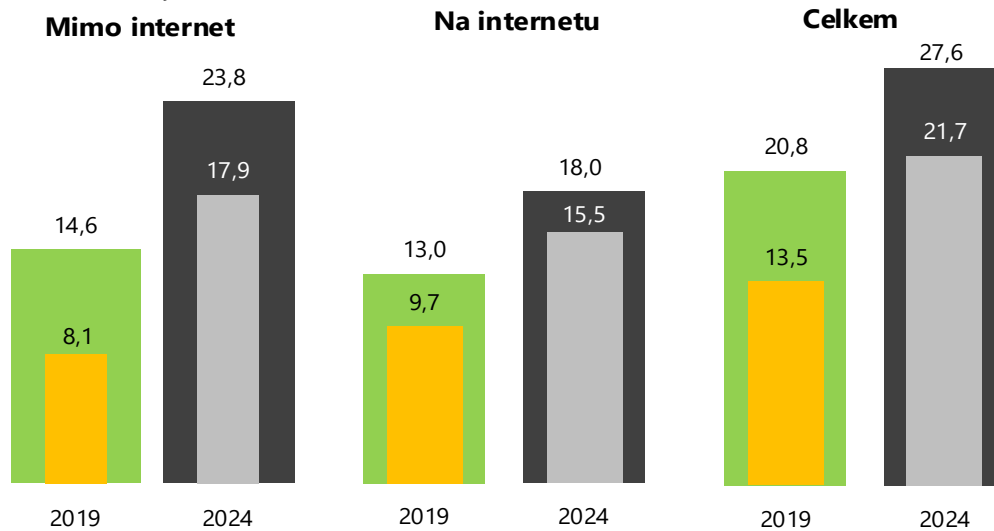

Hraní hazardních her (gambling)

- Hraní hazardních her (automaty, karty nebo kostky, loterie a kurzové sázení) v posledních 12 měsících, a to jak na internetu, tak mimo internet, uvádí celkem 27,6 % 16letých (35,8 % chlapců a 20,2 % dívek), po vyloučení loterií 21,7 % dospívajících (30,7 % chlapců a 13,2 % dívek).
- Nejčastěji uváděnou hazardní hrou mimo internet jsou loterie (13,7 %), následované karetními hrami a hraním kostek (11,3 %). Na internetu jde z hazardních her nejčastěji o kurzové sázení (9,8 %) a karetní hry (8,0 %).
  - Hraní všech typů hazardních her uvádí 2–4krát častěji chlapci, výjimkou jsou loterie a stírací losy, s nimiž mají chlapci a dívky zkušenosti ve stejné míře, a to jak na internetu, tak mimo internet.
  - Ve srovnání s r. 2019 uváděli studenti mnohem více zkušeností s aktuálním hraním hazardních her (v posledních 12 měsících), a to především mimo internet.
- V riziku problémového hraní hazardních her se podle screeningové škály Lie/Bet nachází celkem 7,0 % 16letých (11,7 % chlapců a 2,6 % dívek), z nich 5,9 % spadá do kategorie nízkého rizika (9,9 % chlapců a 2,3 % dívek) a 1,1 % do vysokého rizika problémového hraní (1,8 % chlapců a 0,3 % dívek).

Změny v míře hraní hazardních her mezi dospívajícími v posledních 12 měsících mezi r. 2019 a 2024, v %

- Hazardní hry: včetně loterií
- Hazardní hry: bez loterií

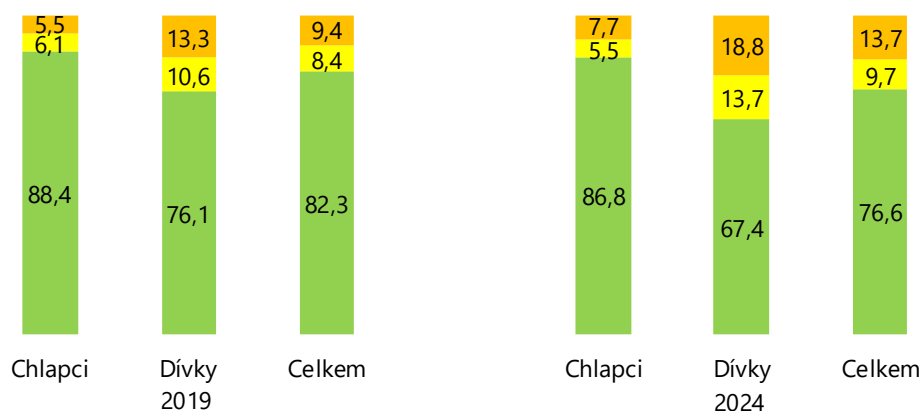

Duševní zdraví

- Podle výsledků studie ESPAD mělo v r. 2024 pouze 46,3 % studentů velmi dobrý nebo dobrý wellbeing, přičemž v dobré emoční pohodě se nacházelo 2krát více chlapců než dívek (60,8 % chlapců a 32,9 % dívek).
- Celkem 13,7 % 16letých se nacházelo v riziku poruchy duševního zdraví, podíl dívek v riziku byl ve srovnání s chlapci více než dvojnásobný.
  - Oproti předchozí vlně studie se zejména výrazně zvýšil podíl dívek se zhoršeným duševním zdravím.

Změny v duševním zdraví dospívajících mezi r. 2019 a 2024, v % (index duševního zdraví, MHI-5)

- Vysoká pravděpodobnost poruchy duševního zdraví
- Zvýšená přítomnost duševní poruchy
- Dobré duševní zdraví

Tento přehled byl zpracován na základě připravované výzkumné zprávy z realizace **Evropské školní studie o alkoholu a jiných drogách 2024**, kterou v ČR koordinovalo Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (pracoviště Úřadu vlády České republiky), jako partner Agentury Evropské unie pro drogy (EUDA).

Informace z výzkumných studií Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti i zprávy o situaci v oblasti závislostí jsou zveřejněny na stránkách [_drogy-info.cz](https://drogy-info.cz).

Bibliografická citace:

Chomynová, P. & Dvořáková, Z. 2025. Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách 2024 (ESPAD): Souhrn výsledků v České republice. Praha: Úřad vlády České republiky.